

УДК 371.13

КОНТРОЛЬ ТА ЙОГО МІСЦЕ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ

Редька О.О., магістрант кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу Харківського національного економічного університету ім. Сємена Кузнеця, Харків, Україна

Кравченко Ганна Юрїївна, доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу Харківського національного економічного університету

Анотація — Розглядається контроль як кінцева функція менеджменту. Система внутрішнього забезпечення якості освіти не можна ввести одночасно. Система контролю якості вищої освіти неможлива без сучасної, комплексної системи забезпечення якості вищої освіти в цілому, так і всіх її складових окремо. У закладах вищої освіти вона формується послідовно, поетапно, відповідно до програми її становлення та розвитку.

Ключові слова — контроль в управлінні, якість освіти, система тотального управління якістю, система моніторингу і контролю якості.

Контроль – це особливий вид діяльності на підприємстві, який зосереджений на спостереженні за процесом управління та на його оцінці. Контроль є кінцевою функцією менеджменту, і прорахунки й недоліки у його виконанні призводять до погіршення результатів господарювання. Водночас належний контроль сприяє досягненню поставлених цілей.

Контроль є таким типом діяльності щодо управління фірмою, який дає змогу вчасно виявити проблеми, розробити і здійснити заходи, спрямовані на коригування ходу та змісту робіт в організації до того часу, коли проблеми набудуть ознак кризи. Одночасно контроль дає можливість виявити та поширювати позитивні починання, підтримувати найбільш ефективні напрями діяльності на підприємстві.

Головна мета контролю: сприяти зближенню фактичних і необхідних результатів виконуваних робіт, тобто

забезпечити виконання завдань (досягнення цілей), що стоять перед підприємством.

Отже, дослідження особливостей організації системи контролю на сучасному підприємстві є дуже цікавим та актуальним напрямком, якому і присвячена обрана тема курсової роботи.

Метою цієї роботи є дослідження теоретичних питань реалізації функції контролю в закладах вищої освіти.

Освіта, як і будь-який процес або результат діяльності людини, має визначену якість. На нашу думку, якість освіти - це комплекс характеристик компетентностей і професійної свідомості, що відбивають здатність фахівця здійснювати професійну діяльність відповідно до вимог сучасного етапу розвитку економіки, на визначеному рівні ефективності та професійного успіху, із розумінням соціальної відповідальності за результати професійної діяльності.

Якість освіти характеризує не тільки результат освітньої діяльності - набуті компетентності фахівця - випускника закладу вищої освіти, а й фактори формування цього результату, що залежить від мети освіти, її змісту, методології, організації та технології. Педагогам необхідно на ці характеристики свідомо впливати, а отже, керувати. Чим точніше побудована оцінка та повніше враховуються характеристики, тим більш успішним може бути управління якістю освіти.

У свою чергу, управління залежить від його методології й організації, що характеризують цілі та методи їхнього досягнення, функції, повноваження та відповідальність за якість освіти.

І не випадково Закон України «Про вищу освіту» вимагає впровадження новітньої системи забезпечення якості вищої освіти на зразок тих систем, які існують у провідних країнах світу.

Сьогодні у світі існує міжнародний досвід управління якістю, що представлений системою тотального (загального) управління якістю TQM. (Total Quality Management). Філософія TQM відображає основні принципи, що лежать в основі концепцій, розроблених EFQM для моделі ділової досконалості [4].

Досвід використання TQM показує, що кожен працівник закладу вищої освіти повинен брати участь у досягненні високої якості навчання; кожна кафедра, факультет, інститут повинні мати своїх «замовників» і «постачальників», забезпечувати їх широким спектром освітніх послуг.

Система управління якістю не може бути ефективною тільки за рахунок окремих педагогів-ентузіастів чи структурних підрозділів; усі викладачі, кафедри та інші підрозділи закладу вищої освіти повинні виконувати свою щоденну роботу системно, згідно зі стандартним процесом з постійним його удосконаленням. Колективна наукова організація роботи дасть змогу найбільш ефективно використовувати творчі можливості кожного з учасників освітнього процесу

Традиційні педагогічні технології реалізації TQM покладають на викладачів та персонал забезпечення освітнього процесу (допоміжний персонал) велике навантаження щодо контролю та оцінки якості знань фахівців. Тут дослідникам необхідні не тільки значний набір необхідних показників чи можливостей комп'ютерної підтримки процедури оцінки показників якості, але й наявність серйозної професійної підготовки та особистісних якостей.

Згідно статті 16 Закону України «Про вищу освіту» система забезпечення якості вищої освіти в Україні складається із: системи забезпечення закладами вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього

забезпечення якості); системи зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності вищого навчального закладу та якості вищої освіти; системи забезпечення якості діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти і незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти [3, с.12].

Система контролю якості вищої освіти неможлива без сучасної, комплексної системи забезпечення якості вищої освіти в цілому, так і всіх її складових окремо.

У наш час особливого значення набула система моніторингу і контролю якості навчального процесу та підготовки фахівців, яка охоплює: оцінювання знань та визначення рейтингу студентів у кредитно-модульній системі організації навчального процесу; оцінювання залишкових знань студентів з навчальних дисциплін; оцінювання практичної підготовки студентів; контроль на всіх рівнях поряд з контролем керівництвом; врахування вимог та очікувань основних користувачів освітніх послуг Університету - студентів, абітурієнтів, роботодавців та держави; своєчасне виявлення недоліків у навчально-виховному процесі та причини їх виникнення та ін. [2, с.28].

Таким чином, систему внутрішнього забезпечення якості освіти не можна ввести одночасно. У закладах вищої освіти вона формується послідовно, поетапно, відповідно до програми її становлення та розвитку.

Окреслена тематика може мати розвиток у напрямі вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду країн, що перебувають на етапі реформування управлінської структури освітньою галуззю та приведення системи вищої освіти до загальноєвропейських стандартів якості.

Список використаної літератури

1. Закон України «Про вищу освіту» // Відомості Верховної Ради.- 2014.- № 37-38.- ст. 2004.
2. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-

аналітичний огляд / Укладачі: Добко Т., Золотарьова І., Калашнікова С., Ковтунець В., Курбатов С., Линьова І., Луговий В., Прохор І., Рашкевич Ю., Сікорська І., Таланова Ж., Фініков Т., Шаров С.; за заг. ред. С. Калашнікової та В. Лугового. - Київ: ДП "НВЦ "Пріоритети", 2015. - 84 с.

3. Рябченко В. Проблема якості вітчизняної вищої освіти в контексті освітянських реформ: ретроспектива і сучасність з позицій світоглядно-компетентісного підходу / В.Рябченко // Вища освіта України. - 2015. - №1. - С. 12-27.

4. European Teachers Towards the Knowledge Society [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.itd.cnr.it/tdmagazine/PDFLIBRI/European.pdf>.

Автори

Редька О.О., магістрант кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу Харківського національного економічного університету ім. Семена Кузнеця, Харків, Україна (redkaolga17@gmail.com)

Кравченко Ганна Юріївна, доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу Харківського національного економічного університету ім. Семена Кузнеця, Харків, Україна (innovatica@ukr.net)

Тези доповіді надійшли 02 лютого 2021 року.

Опубліковано в авторській редакції.